



ditorial



...și dramaturgia

Dacă întrebi un critic literar cum stăm cu dramaturgia românească, îți va răspunde ori că stăm prost în raport cu poezia, proza, publicistica, eseistica, critica și istoria literară, ori că stăm prost la modul absolut, ori că dramaturgia românească nici nu există. Dacă, însă, îi întrebi chiar pe dramaturgi, așa cum am făcut noi în ancheta declanșată în numărul trecut, răspunsurile sunt mai nuanțate: stăm (adică nu mergem înainte), nu stăm cine știe ce, se scrie dar nu se prea joacă. Dacă i-am întreba pe aceiași critici dacă, în trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat al istoriei noastre literare, dramaturgia a fost la fel de bună ca poezia, proza etc., i-am pune în incurcătură, deși până la urmă ei ar pronunța același verdict. Poate doar în cazul lui Caragiale răspunsurile ar fi mai ezitante. De ce? Explicația am mai dat-o: fiindcă dramaturgia nu se prea citește (nici măcar de către critici), iar criticii literari merg foarte rar la teatru. Asta nu înseamnă că e cazul ca noi, dramaturgii, să dăm vina pe critici. Este perfect adevărat că nu stăm cine știe ce cu dramaturgia, dar mă tem că nici aiurea lucrurile nu se îmbățează mai roz. De la Cehov încolo, nu numai rușii au stat mai prost în ceea ce privește literatura dramatică, dar și celelalte nații. Și americanii, după O'Neill, au stat mai bine în proză, și francezii, după Corneille, Racine și Molière, s-au produs mai semnificativ în poezie, în proză, în eseistică, nici nemții, de la Goethe și Schiller încolo, n-au mai excelat în opere teatrale ca în alte domenii; cât despre englezi, punctul de vârf rămâne tot Shakespeare. Premiile Nobel s-au dat în ultimii ani (cu excepția lui Dario Fo) pentru poezie și proză. Cu câteva tente de culoare, cam așa stăm în dramaturgia contemporană universală. Dar să nu ne culcăm pe-o ureche. Dacă poezia sau proza se scrie (fie și numai) cu talent, dramaturgia pretinde mult (uneori foarte mult) meșteșug. Brățara de aur le lipsește nu numai unor autori de teatru, dar, în cazul bravului nostru popor, și unor politicieni, oameni de afaceri, ziariști. Cu talent se poate obține poezie, atmosferă, dantelărie. Pentru o construcție (teatrală) viabilă este nevoie de meserie. Ca și în acrobație: se pot efectua cu talent evoluții extraordinare la trapez, bunăoară; fără meserie și fără exercițiu, însă, acrobatul riscă să-și rupă gâtul. Suntem, din păcate, un popor prea talentat!

Dumitru Solomon